

CA POMUL DOLDORA DE ROADĂ

Această zi de cireșar este una a celor mai frumoase împliniri ale cunoscutului lingvist, fonetist și dialectolog, Vladimir Zagaevski, doctor, conferențiar universitar la Catedra de limba română, U.S.M.

Îmi vine foarte greu să comprim în spațiul unui articol de ziar totul ce se poate scrie despre omul care rămâne neclintit în convingerea că rostul vieții sale nu este altul decât cel de a sluji cu sfințenie unui mare ideal: a propovădui neobosit tinerilor generații adevărul despre „averea comună” a întregului nostru neam, limba română.

Nu rareori, în condițiile noastre de astăzi, suntem martori ai unor discuții despre facultățile prestigioase (drept, economie, limbi străine etc.). Printre disciplinele prestigioase nu figurează limba română, deși prin ușa limbii materne intri spre înalte posturi: juriști, economiști, oameni cu funcții de stat etc.

Modul prin care profesorul Vl. Zagaevski a urcat treptele ascensiunii sale profesionale este o carte nescrisă, plină de multă înțelepciune pentru toți cei care, cu adevărat, vor să conștientizeze ideea unei profesii prestigioase.

După absolvirea școlii medii tânărul Vladimir Zagaevski cedează în fața unor circumstanțe și intră la Universitatea de Medicină. Susține aici trei sesiuni și la toate a fost eminent. Sunt sigur că ar fi promovat la fel și celelalte, devenind un bun profesionist în medicină. În acest răstimp însă sufletul i-a tânjit după alt fel de carte, limba română, care, în opinia lui B. P. Hasdeu, „se identifică cu naționalitatea noastră, cu memoria părinților, cu leagănul, cu mama...”.

La Facultatea de Litere și-a găsit „stihia”, s-a simțit în apele sale, căci în anii ce-au urmat, a citit, a notat, a acumulat fără odihnă din cărțile ce propovăduiesc „limba vechilor cazanii”, dar și din adevărurile descoperite la orele de cursuri. A rămas să creadă cu evlavie și devotament în spusele lui Hipocrat că „omul trebuie să se îngrijească mai mult de sufletul său, deoarece perfecțiunea sufletului corijează viciile corpului”. Până

astăzi, la una din cele mai frumoase vârste ale omului, Vladimir Zagaevschi rămâne fidel misiunii sale (una din cele mai prestigioase) de a se îngriji cu devotament de sufletul neamului nostru, graiul strămoșesc și de a cultiva dragoste față de cea mai scumpă „avere comună” a poporului nostru, limba română.

Ca personalitate notorie în învățământul universitar profesorul Vladimir Zagaevschi s-a impus prin cursurile sale preferate *Fonetica*, *Dialectologia*, *Gramatica istorică*, *Bazele teoretice ale ortografiei*.

Cursul *Fonetica* cere să fie predat sub toate cele 3 aspecte: fiziologic, acustic și funcțional. Această cerință este respectată de toți profesorii-fonetiști. Cursul predat de omagiatul nostru se distinge prin perseverența domniei sale de a expune materia explicit, prin probe experimentale, prin imagini vizuale ale sunetelor, căci sunetele vorbirii pot fi văzute prin dinamica aparatului vorbitor, prin aparatul auditiv. Astfel se explică faptul că orele de curs sunt bogat ilustrate prin variate figuri geometrice, scheme ale articulării sunetelor, diverse imprimări spectro- și videografice. Cursul devine o materie vie, interesantă, care îi implică pe studenți la cele mai aprinse discuții. Se ajunge la concluzia că fonetica este „sfânta sfințelor” în procesul de studiere a limbii române, în genere, odată ce materialul ei de construcție, cuvintele și formele gramaticale, sunt alcătuite din sunetele vorbirii.

Cele mai înalte calități profesionale doctor Vladimir Zagaevschi și le-a manifestat și prin cursul *Gramatica istorică*, disciplină inerentă în procesul de pregătire a unor profesioniști-filologi de înaltă calificare. Cursul acesta, în tratarea omagiatului nostru, este un mijloc eficient de a vărsa lumină asupra tuturor fenomenelor de limbă care au avut loc în procesul constituirii limbii române. Punând la baza cursului fonologia istorică, profesorul nostru demonstrează explicit restructurările gramaticale de-a lungul istoriei, comune limbii române de pretutindeni. Cursul ar putea fi un preparat pentru toți cei afectați de un nou fel de amnezie: cine suntem și cum se numește limba noastră. Rămâne aici de regretat că, din cauza reducerii termenului de studii la primul ciclu universitar (de 3 ani), dar, poate, și din alte motive, Gramatica istorică a fost eliminată din planul de studii.

Unul din minusurile învățământului preuniversitar este, dintotdeauna, nivelul scăzut al corectitudinii vorbirii elevilor. Despre cauzele acestei situații s-a scris în presă. În opinia profesorului Vladimir Zagaevschi, una din aceste cauze este pregătirea slabă în acest sens a viitorilor filologi. Cu scopul ameliorării situației ce ține de corectitudinea vorbirii, Domnia Sa elaborează un curs special, *Bazele teoretice ale ortografiei*, înalt apreciat de administrație, dar mai ales de studenți. Fiind predat cu înțelepciunea unui dascăl dotat în materie, cursul devine foarte solicitat de studenți, ca, în fine, din motive puțin întemeiate să fie și acesta exclus din planul de studii.

Pe parcursul celor aproape 50 de ani de activitate didactică în învățământul superior, Vladimir Zagaevschi devine un prestigios om de știință. Vin să confirme această afirmație cele circa 200 de lucrări științifice publicate. Rezultatele acestor studii au fost împărtășite, în primul rând, studenților pentru care își dedică atâția ani de viață. Ne referim la manualele de fonetică, dialectologie, istoria limbii ș.a.

Un domeniu științific preferat este cercetarea „graiului pâinii”, „limba vechilor cazanii, care-o plâng și care-o cântă pe la vatra lor țărani”, cum s-ar exprima Alexei Mateevici. Aspectele cercetărilor sunt din cele mai variate. Efectuând cercetări pe teren și acumulând un foarte bogat material de fapte, V. Zagaevski susține argumentat teza că diversitățile teritoriale ale limbii (și în domeniul gramaticii) sunt dovezi elocvente ale unității și continuității limbii noastre.

Toate lucrările științifice tratează probleme din cele mai actuale, iar autorul lor V. Zagaevski le scrie cu deosebită pasiune, transformând materia rigidă, „uscată”, cum pare a fi fonetica, într-o expunere plastică, cu cele mai variate imagini, facilitând astfel însușirea cu succes a categoriilor fonetice. Concludentă în acest sens este cartea domniei sale „Culorile accentului”. Pentru dl Vladimir Zagaevski, accentul, aidoma reginei dintr-un stup de albine, ține adunate în jurul său, într-un cuvânt, sunetele vorbirii. Deosebit de plastice sunt paragrafele acestei cărți: *În familia comorilor, Câți încap sub o umbrelă, Între arcuș și vioară, Accentul și gustul pâinii, Acolo lângă izvoare, De la roșu la verde*. Cartea ajută pe fiecare să depășească dificultățile la alegere a variantei corecte: *áulă* (nu *aúlă*), *exércită* (nu *exercítă*), *íntim* (nu *intím*), *fórfotă* (nu *forfótă*), *grániță* (nu *granítă*), *Rúsia* (nu *Rusía*), *díplomă* (nu *diplómă*) etc.

Profesorul și omul de știință Vladimir Zagaevski se bucură de înalta prețuire din partea tuturor celor care i-au ascultat cursurile, a tuturor celor care îi citesc studiile, din partea colegilor de catedră. Merită pe deplin cele mai înalte aprecieri pentru calitățile sale alese de profesionist pedagog, pentru harul său de cercetător științific de cea mai înaltă probă academică. Muncește cu credință și dăruire cauzei naționale, de a se îngriji de sufletul neamului nostru, limba română. Niciodată însă n-a pretins la înalte distincții din partea autorităților.

Cea mai înaltă distincție, pe merit, de cea mai înaltă probă, este respectul și recunoștința din partea miilor de studenți, colegi de profesie, cititori.

Ajuns la vârsta care poate fi comparată cu pomul doldora de rod, profesorul Vladimir Zagaevski rămâne pe șantier, ca totdeauna viguros, inteligent, înțelept, harnic, blând, îngăduitor, cumpătat.

Îi dorim în continuare mulți ani de sănătate, căci pomul bun de roadă va aduce belșug și bucurie în casa limbii noastre.

MIHAIL PURICE
Universitatea de Stat din Moldova
(Chișinău)